

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 1Sak/3/2023
Identifikačné číslo spisu: 1022201333
Dátum vydania rozhodnutia: 15. mája 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1022201333.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobcu): B. J. I., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Nigérijskej federatívnej republiky, bez dokladu totožnosti, posledné trvalé miesto pobytu v krajine pôvodu: Z. F., mestská časť K. (bez bližšieho určenia ulice alebo čísla domu), štát I., Nigérijská federatívna republika, t.č. Pobytový tábor Rohovce, Slovenská republika, právne zastúpená advokátkou Mgr. Vierou Orichovou, so sídlom Kláštorňá 131, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, 821 01 Bratislava, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8SaZ/10/2022-54 zo dňa 19.12.2022 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-153-30/2022-Ž zo dňa 05.08.2022, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.
Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-153-30/2022-Ž zo dňa 05.08.2022 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) žalobcovi podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o azyle“) neudelil azyl z dôvodu nespĺnenia zákonom stanovených podmienok pre udelenie azylu na území SR, neposkytol mu doplnkovú ochranu podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle, neudelil mu azyl a ani mu neposkytol doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b), § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle.

II.

Konanie na krajskom súde

2. Včas podanou správnou žalobou na Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu, nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočného odôvodnenia v časti o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 191 ods. 1 písm. c), d), e) a f) Správneho súdneho poriadku („ďalej aj S.s.p.“).

3. Krajský súd preskúmal rozhodnutie žalovaného a jeho postup pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 a nasl. S.s.p.), dospel k záveru, že argumentácia žalobcu v správnej žalobe nie je dôvodná a je potrebné ju podľa § 219 S.s.p zamietnuť.

4. Krajský súd vyhodnotil, že v prípade žalobcu ani jeden z predpokladov pre udelenie azylu nebol potvrdený a z ničoho nemožno samotnú existenciu obáv z prenasledovania ani vydedukovať. Uviedol, že dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané.

5. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že žalobca požiadal o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR počas vstupného pohovoru dňa 20.04.2022, z dôvodu vojnového konfliktu na Ukrajine a taktiež z obavy o svoj život v prípade návratu do Nigérie, kde by mu hrozila smrť pre jeho členstvo v politickej organizácii Hnutie domorodého obyvateľstva Biafra (IPOB), ktorej členmi boli aj jeho rodičia a boli preto usmrtení. Uviedol, že v krajine pôvodu nebol trestaný ani prenasledovaný pre jeho náboženstvo. Počas doplňujúceho pohovoru dňa 06.05.2022 uviedol, že nebol členom žiadnej politickej strany, hnutia ani inej organizácie, nevyvíjal žiadne politické aktivity, nebol trestne stíhaný, nikdy nemal žiadne problémy s políciou, armádou, inými štátnymi či neštátnymi subjektami, ani s inými fyzickými osobami. Na opakované dopyty žalovaného o jeho členstve v strane IPOB uviedol, že IPOB nie je politická strana, nebol jej členom a asi to polícii zle vysvetlil. Doplnil, že nevie čo skratka IPOB znamená, o organizáciu sa nezaujímal a v strane zaangažovaný nijako nebol. K svojmu sociálnemu profilu uviedol, že v rannom detstve sa s rodičmi odsťahovali z rodného mesta P. v štáte P. do obce F. v štáte I., kde do svojich 18 rokov navštevoval základnú a strednú školu. Po roku sa prihlásil na štúdium informatiky na vysokej škole Nnamdi Azikiwe University v meste Awka, v štáte Anambra. Keďže jeho strýko považoval za nebezpečné, aby po smrti rodičov zostal v Nigérii, neukončil ani prvý ročník a rozhodol sa odísť študovať informatiku na Ukrajinu, kde žili jeho známi. V Nigérii nikdy nepracoval, finančne ho podporoval jeho strýko. Na Ukrajinu pricestoval letecky v novembri 2021 z hlavného mesta Abuja a začal navštevovať online jazykový kurz, ktorý mal trvať 6 mesiacov. Na Ukrajine býval až do ruskej invázie vo februári 2022 v Kyjeve. Z obavy o svoju bezpečnosť sa v apríli 2022 rozhodol odcestovať a cez hraničný priechod Čierna nad Tisou vstúpil na územie SR, kde následne po niekoľkých dňoch požiadal o medzinárodnú ochranu.

6. Krajský súd uviedol, že informácie z databázy migračného úradu o krajine pôvodu, z ktorých vychádzal žalovaný potvrdzujú výpoveď žalobcu, že členovia či aktívni prívrženci IPOB môžu byť vládou vnímaní ako bezpečnostná hrozba a čeliť preto konaniu, ktoré môže dosahovať aj tak závažnú povahu, ktorá by predstavovala prenasledovanie. Tieto informácie mohli na jednej strane vzbudzovať obavy o svoju bezpečnosť, avšak nutne nemusia zakladať relevantný dôvod na udelenie azylu. Pri preukázaní opodstatnenosti obáv z prenasledovania je v konaní potrebné skúmať mieru takéhoto strachu v súvislosti s rasou, národnosťou, náboženským alebo politickým presvedčením žalobcu alebo jeho príslušnosťou k určitej sociálnej skupine tak, ako je to uvedené v § 8 zákona o azyle. V prípade žalobcu však nič nenasvedčuje tomu, že by osobne čelil prenasledovaniu v krajine pôvodu. Základ jeho argumentácie spočíval v členstve jeho a jeho rodičov, ktorí boli v Nigérii zavraždení, v hnutí Domorodého obyvateľstva BIAFRA (IPOB). Žalobca však svoje členstvo k hnutiu IPOB nijakým spôsobom nepreukázal, počas administratívneho konania menil výpoveď, nespomenul svoju účasť na demonstrácii v roku 2016, spomenul ju až neskôr, na podnet svojho právneho zástupcu, čo správny súd považuje len za fabuláciu jeho právneho zástupcu. Žalobca sám, počas doplňujúceho pohovoru

uviedol, že nevie čo znamená skratka IPOB, o organizáciu sa nezaujímal, v strane nijako zaangažovaný nebol, nebol členom IPOB, čo mal zle vysvetliť polícii. Sám žalobca teda poprel svoje členstvo v strane IPOB, čo indikuje, že žalobcu jednoznačne nemožno považovať za člena strany IPOB, resp., že by ho nigérijské štátne orgány mohli považovať za prívrženca IPOB, a teda nepatrí do sociálnej skupiny, pod ktorú sa ho jeho právny zástupca snažil subsumovať. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný sa náležite vysporiadal s otázkou členstva žalobcu v strane IPOB.

7. Krajský súd zhrnul, že pred opustením krajiny pôvodu žalobca nečelil žiadnemu konaniu, spôsobujúcemu vážne porušovanie jeho základných ľudských práv alebo súbehu takých opatrení, ktoré by ho postihovali podobným spôsobom, tzn. nečelil žiadnemu fyzickému ani psychickému násiliu, žiadnym diskriminačným opatreniam, trestu či trestnému konaniu a pod., a neexistujú objektívne dôvody sa domnievať, že by mu akákoľvek forma prenasledovania podľa § 2 písm. d) zákona o azyle v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla hroziť, a to či už zo strany štátu alebo neštátnych aktérov, pre jeho pôsobenie mimo krajiny pôvodu. Žalobca nikdy nečelil prenasledovaniu spojenému s prisudzovanými politickými názormi, za takéto názory nebol konfrontovaný štátnou mocou či neštátnymi subjektami. Krajský súd konštatoval, že žalobcom prezentované dôvody žiadosti o medzinárodnú ochranu nemožno považovať za relevantné na posúdenie ani v zmysle § 8 zákona o azyle, pretože nie sú podraditeľné pod pojem prenasledovania ani z jedného z dôvodov uvedených v predmetnom ustanovení. Nijako totiž nekorešponujú s jeho rasou, národnosťou, náboženstvom, príslušnosťou k určitej sociálnej skupine, či politickým názorom a pod.

8. K tvrdeniu, že rodičia žalobcu boli zavraždení nigérijskými štátnymi orgánmi z dôvodu ich príslušnosti k strane IPOB, krajský súd zdôraznil, že žalobca počas doplňujúceho pohovoru uviedol, že strieľať mali civilisti, nie uniformovaní ľudia a útočníkmi boli zrejme príslušníci iného kmeňa. Tvrdenie, že rodičia boli zavraždení nigérijskými štátnymi orgánmi uviedol až po vstupe právneho zástupcu do konania. Počas pohovoru tiež uviedol, že v čase tragédie bol v škole a o udalostiach sa dozvedel sprostredkované, od strýka, ktorý však tiež nebol očitým svedkom tohto incidentu. Poznamenal, že nigérijské štátne orgány zatýkajú všetky osoby, ktoré majú akékoľvek vystopateľné spojenie s IPOB, no osobitne prvorodených synov tých, ktorí boli zabití počas ich krvavého útoku na nevinných Biafranov. Ako prvorodený syn členov strany IPOB, tak patrí k osobám so zvýšeným rizikom ohrozenia. K tomuto tvrdeniu správny súd uvádza, že žalobca opustil Nigériu až rok po smrti rodičov a do jeho odchodu na Ukrajinu nebol nikým kontaktovaný, hľadaný, ani prenasledovaný, v krajine žil pokojným životom. Ním tvrdené obavy prvorodeného syna členov strany IPOB, v prípade návratu do krajiny pôvodu, považuje správny súd za vykonštruované. Ako dôvod opustenia krajiny pôvodu, nie bezprostredne po udelení víz na Ukrajinu, ale až o dva mesiace, žalobca uviedol vybavovanie si záležitostí súvisiacich s ukončením štúdia na univerzite v krajine pôvodu a prípravu na vycestovanie. Nakoľko Nigériu opustil rok po smrti rodičov a dva mesiace po udelení víz, krajský súd mal za to, že žalobca v krajine pôvodu nečelil žiadnemu prenasledovaniu (a to ani ako prvorodený syn členov strany IPOB), kvôli ktorému by musel Nigériu urgentne opustiť.

9. K neudeleniu doplnkovej ochrany krajský súd uviedol, že žalobca len stručne skonštatoval, že z informácií o krajine pôvodu jednoznačne vyplýva, že mimosúdne popravy, mučenie, kruté neľudské zaobchádzanie alebo potrestanie sú bežnou praktikou proti osobám s pripísaným postavením podporovateľa IPOB. Takéto praktiky sú široko zaužívané a uplatňujú sa aj mimo trestného konania, t.j. bez toho, aby bol účastník konania trestne stíhaný. Krajský súd uviedol, že žalobcovi nehrozí ani uloženie trestu smrti alebo jeho výkonu, ani mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest a ani vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

10. V závere krajský súd poukázal na skutočnosť, žalobca prišiel na Ukrajinu v novembri 2021 s vízami v tom čase platnými na jeden mesiac. Na Slovensko prišiel v apríli 2022. To znamená, že na území Ukrajiny sa zdržiaval cca 5 mesiacov bez akéhokoľvek legálneho pobytu a bez podanej žiadosti o medzinárodnú ochranu. O azyl požiadal až na Slovensku, keď musel Ukrajinu opustiť z dôvodu invázie ruských vojsk. Aj toto podľa krajského súdu nasvedčuje skutočnosti, že žalobca v krajine

pôvodu nečelil prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu, nakoľko na Ukrajine o medzinárodnú ochranu nepožiadaval.

III.

Konanie na kasačnom súde

11. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) S.s.p., t.j. krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Sťažovateľ vidí nesprávne právne posúdenie v tom, ako žalovaný a krajský súd posúdili, že v prípade sťažovateľa neexistujú skutočnosti, ktoré by preukazovali opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodu asociácie s IPOB spojenej s jeho etnickou príslušnosťou a prisudzovaným politickým presvedčením. Uviedol, že dôvodom jeho obáv z prenasledovania je skutočnosť, že je príslušníkom etnika Igbo a je asociovaný s hnutím Domorodého obyvateľstva BIAFRA (IPOB), ktorého aktívni členovia boli aj jeho rodičia. Ich smrť nie je možné pripísať len kriminálnemu násiliu, ale išlo o vraždu, ktorá má priamu spojitosť s ich etnickou príslušnosťou a politickými aktivitami za nezávislosť a páchatelia sú priamo napojení na štátne orgány. Členovia a aktívni prívrženci IPOB môžu byť vnímaní ako bezpečnostná hrozba a čeliť tak konaniu, ktoré dosahuje úroveň prenasledovania. Podľa správ o krajine pôvodu, podporovatelia IPOB čelia svojvoľnému zatýkaniu a mimosúdny popravám, obťažovaniu, diskriminácii a ich prenasledovanie je vysoko pravdepodobné pre pripísané politické prenasledovanie.

13. Sťažovateľ mu za to, že hoci sa sám aktívne nezúčastňoval aktivít IPOB, jeho asociácia s hnutím je daná jeho etnickým pôvodom Igbo a aktívnou účasťou rodičov v IPOB. Skutočnosť, že je prvorodeným synom obetí strelby aktívnych členov IPOB predstavuje podľa sťažovateľa dostatočný dôvod na to, aby mu zo strany štátnych orgánov boli pripísané politické názory IPOB, hoci ich verejne neprejavoval. Uviedol, že má vedomosť o tom, že v čase jeho odchodu z Nigérie došlo k vražde minimálne troch prvorodených synov obetí útoku, pri ktorom zomreli jeho rodičia. Má za to, že mu je prisudzované rovnaké politické presvedčenie ako mali jeho rodičia a pred štátnymi orgánmi je vnímaný ako podporovateľ IPOB. Spojenie s hnutím IPOB vyplýva podľa sťažovateľa z jeho etnického pôvodu a rodinných vzťahov a má za to, že štátnymi orgánmi bude vnímaný ako člen IPOB bez ohľadu na to, či sa bude v hnutí aktívne angažovať alebo nie. Vzhľadom na charakteristiku hnutia ako teroristickej organizácie žiaden člen nie je v Nigérii v bezpečí pred selektívnym prenasledovaním, zatýkaním a nezákonným uväznením.

14. Sťažovateľ má ďalej za to, že krajský súd nesprávne posúdil, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany, má za to, že v prípade návratu do krajiny pôvodu mu hrozí vážne bezprávie vo forme mučenia, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu, prípadne uloženie alebo výkon trestu smrti.

15. Sťažovateľ ďalej namietal, že skutočnosť, že krajinu pôvodu opustil legálne, mu nie je možné vyhodnotiť na ujmu, rovnako mu nie je možné vyčítať, že po vypuknutí vojny nečakal na Ukrajine na vydanie povolenia na pobyt a Ukrajinu opustil, v súčasnosti by sa na území Ukrajiny zdržiaval legálne.

16. Námietka porušenia práva na spravodlivý proces krajským súdom spočívala v tom, že krajský súd sťažovateľovi neumožnil objasniť skutočnosti, na ktorých spornosť poukázal v správnej žalobe, napriek tomu, že sťažovateľ o to vyslovene žiadal. Krajský súd síce nariadil pojednávanie, sťažovateľa naň nepredvolal, nezabezpečil tlmočníka a sťažovateľovi tak neumožnil objasniť skutočnosti nevyhnutné na zistenie skutočného stavu veci. Na pojednávaní chcel súdu vysvetliť, ako to je s jeho

podporou hnutia IPOB a s prisudzovaným politickým presvedčením, čo sú základné otázky, ktoré je potrebné v konaní objasniť.

17. Na základe uvedeného sťažovateľ kasačnému súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa v kasačnej sťažnosti. Sťažovateľ sa na pohovore nikdy nevyjadril, že je príslušníkom etnika Igbo, k národnosti a etnickému pôvodu sťažovateľ uviedol len nigérijskú národnosť. Ak by sme aj pripustili tvrdenie o jeho príslušnosti k etniku Igbo, neznamená to automaticky, že je členom IPOB. V súvislosti s členstvom sťažovateľa v IPOB žalovaný uviedol, že tento rozpor v jeho výpovediach sťažovateľa bol počas pohovoru odstránený, preto jeho námietku, že mu žalovaný nedal možnosť uvedený rozpor vo výpovedi vysvetliť, považuje žalovaný za nedôvodnú. Sťažovateľ na kontrolnú otázku žalovaného „V zápisnici z polície je uvedené, že ste boli členom IPOB. Viete sa k tomu vyjadriť?“, sťažovateľ odpovedal, že členom strany nebol, o hnutí IPOB vedel povedať len základné informácie, počas administratívneho konania menil výpoveď a nespomenul svoju účasť na demonstrácii v roku 2016, ale až na podnet svojho právneho zástupcu. Sám sťažovateľ svoje členstvo v IPOB poprel, čo indikuje, že sťažovateľa pravdepodobne nie je možné považovať za člena hnutia IPOB, resp., že by ho nigérijské orgány mohli považovať za prívrženca IPOB. Podľa žalovaného informácie o tom, že osoby vnímané ako podporovatelia IPOB čelia svojvoľnému zatýkaniu a mimosúdny proces považuje žalovaný za vytrhnuté z kontextu, keďže práve preskúmané rozhodnutie na str. 4 hovorí, že nie všetci jednotlivci v rámci profilu (členovia, prívrženci hnutia) budú vystavení riziku prenasledovania, ale je potrebné individuálne posúdenie s prihliadnutím na úroveň angažovanosti a viditeľnosti, profil osoby atď. V zmysle Odporúčania EUAA - Nigéria, október 2021 je možné nájsť informáciu, že ako bezpečnostná hrozba môžu byť vnímaní aktívni členovia a prívrženci IPOB, čo nie je prípad sťažovateľa. K informáciám v stanovisku advokátskej kancelárie I. C. Ejiofor & Co., na ktoré sa sťažovateľ odvolávala ktoré mali potvrdzovať jeho tvrdenia o prisudzovanom politickom presvedčení a hrozbe prvorodeného syna členov IPOB žalovaný uviedol, že tieto informácie sú v rozpore s informáciami o krajine pôvodu a s výpoveďou sťažovateľa, taktiež nie je možné identifikovať zdroj, z ktorého boli informácie získané. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ Nigériu opustil rok po smrti rodičov a dva mesiace po získaní víz na Ukrajinu, nevedel zdôvodniť, prečo nežiadal o medzinárodnú ochranu na Ukrajine, kde strávil niekoľko mesiacov, je v kontakte so svojou rodinou a vie, že nemajú žiadne problémy a sú v poriadku, pričom od smrti rodičov ubehli takmer dva roky. Žalovaný má za to, že sťažovateľ nespadá pod profily uvedené v informáciách o krajine pôvodu a nespĺňa podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR podľa § 13a zákona o azyle. K porušeniu práva na spravodlivý proces má žalovaný za to, že bolo povinnosťou právneho zástupcu sťažovateľa informovať ho o nariadenom pojednávaní, k čomu zrejme nedošlo, keďže sťažovateľ sa pojednávania osobne nezúčastnil. Z toho dôvodu sa javí námietka o nezabezpečení tlmočenia ako neopodstatnená. Na základe uvedených skutočností žalovaný kasačnému súdu navrhol, aby postupom podľa § 461 S. s. p. kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právny názor kasačného súdu

19. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a) S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

20. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na

internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 15.05.2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

V.

Aplikovaná právna úprava

21. Podľa § 2 písm. d) zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

22. Podľa § 2 písm. f) zákona o azyle vážnym bezprávím je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

23. Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý: a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

24. Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

25. Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

27. Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak rozhodne o

a) neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu podľa § 13a alebo udelený azyl, alebo

b) odňatí azylu podľa § 15 ods. 3 písm. c).

28. Podľa § 19a ods. 1 písm. a), b) a c) zákona o azyle, ministerstvo posúdi každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo a zohľadní pritom a) všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú, b) vyhlásenia a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia, c) postavenie a osobné pomery žiadateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku.

29. Podľa § 19a ods. 2 zákona o azyle skutočnosť, že žiadateľ už bol prenasledovaný alebo utrpel vážne bezprávie alebo bol vystavený priamym hrozbám prenasledovania alebo vážneho bezprávia, je dôležitým znakom opodstatnenosti obavy žiadateľa z prenasledovania alebo hrozby vážneho bezprávia, ak nie sú závažné dôvody domnievať sa, že prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa už nebude opakovať.

30. Podľa § 19a ods. 6 zákona o azyle, pri posudzovaní žiadosti o udelenie azylu sa neprihliada na to, či žiadateľ skutočne má rasové, náboženské, národnostné, sociálne alebo politické charakteristické črty, ktoré spôsobujú jeho prenasledovanie, ak sú mu prisudzované pôvodcom prenasledovania.

VI.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

31. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o neudelení azylu podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle a neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle. Preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší správny súd SR ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

32. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

33. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľovi bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle z dôvodu, že u sťažovateľa nebol potvrdený ani jeden z predpokladov prenasledovania a z ničoho nemožno samotnú obavu z prenasledovania podľa krajského súdu vydedukovať. Rovnako neboli splnené podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany podľa § 13a zákona o azyle.

34. Opodstatnený strach pred prenasledovaním predstavuje kľúčový prvok definície utečenca v zmysle Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951, nakoľko strach ako subjektívny prvok bol doplnený o kvalifikáciu „opodstatnený“. Nevyhnutné je preto posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa, najmä v prípadoch, ktoré nie sú dostatočne fakticky objasnené. Uvedené zahŕňa posúdenie osobného stavu a rodinného zázemia žiadateľa, príslušnosť k rase, národnosti, náboženstvu, spoločenskej alebo politickej skupine, jeho pohľad na situáciu a vlastnú osobnú skúsenosť. Pri posudzovaní objektívnej stránky je nutné vychádzať aj z výpovede žiadateľa, ktorá má byť posúdená v širšom kontexte relevantnej situácie. V zmysle Príručky o postupoch a kritériách pri posudzovaní statusu utečenca (Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status) je žiadateľov strach opodstatnený, ak vie dôveryhodne preukázať, že jeho ďalší pobyt v krajine pôvodu sa stal pre neho neznesiteľný z dôvodov vymedzených v definícii utečenca alebo z tých istých dôvodov by bol pre neho neznesiteľný, ak by sa do krajiny pôvodu vrátil. Tieto úvahy nemusia byť vyslovene podložené osobnou skúsenosťou žiadateľa, ale relevantné je aj to, čo sa stalo jeho rodine, priateľom alebo príslušníkom tej istej rasy alebo sociálnej skupiny.

35. Sťažovateľ založil dôvod pre udelenie azylu na strachu z prenasledovania pre imputované politické presvedčenie ako prvorodeného syna zavraždených členov Hnutia domorodého obyvateľstva BIAFRY (IPOB) a jeho etnický pôvod - príslušník etnika Igbo, pre ktoré má byť asociovaný s hnutím IPOB. Sťažovateľ mal za to, že krajský súd a žalovaný dospeli k nesprávnemu právnomu záveru, že v prípade sťažovateľa neexistovali skutočnosti, ktoré by preukazovali opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodu spájania s hnutím IPOB pre jeho etnickú príslušnosť a prisudzované politické presvedčenie. S uvedením tvrdením sa po preštudovaní súdneho a administratívneho spisu kasačný súd nestotožnil. Kasačný súd pri formulovaní tohto záveru vychádzal zo správ o krajine pôvodu, ktoré sú zabezpečené

v administratívnom spise a výpovede sťažovateľa v administratívnom konaní. Kasačný súd predovšetkým nesúhlasí s tvrdením sťažovateľa, že s hnutím IPOB je spájaný pre jeho etnický pôvod. Podľa správ o krajine pôvodu, predstavujú Igbovia 98 % populácie v štáte I., odkiaľ pochádza aj sťažovateľ. Ak by si kasačný súd osvojil takúto interpretáciu, ako sa snaží prezentovať sťažovateľ, uvedené by zakladalo rozsiahle prenasledovanie celého etnika Igbo, čo zo správ o krajine pôvodu rozhodne nevyplýva.

36. Podľa správ o krajine pôvodu je IPOB politické hnutie pozostávajúce z mladých príslušníkov národa Igbo z juhovýchodu krajiny, ktorí tvrdia, že pokojne bojujú za právo na sebaurčenie a nezávislú Biafru. Z uvedeného pre kasačný súd rezultuje záver o tom, že pre asociáciu s hnutím je potrebné vyvíjať určitú aktivitu ako jeho člen a nepostačuje len samotná príslušnosť k etniku Igbo.

37. Sťažovateľ ďalej odvodzoval opodstatnené obavy z prenasledovania pre prisudzované politické presvedčenie ako prvorodeného syna aktívnych členov IPOB, ktorí boli zavraždení. K tomuto kasačný súd uvádza, že v prípade podporovateľov hnutia IPOB je pre posúdenie toho, či existuje primeraná miera pravdepodobnosti, že žiadateľ bude čeliť prenasledovaniu, potrebné zohľadniť okolnosti ovplyvňujúce riziko, ako je úroveň a povaha jeho angažovanosti, viditeľnosť žiadateľa (výrazný profil, predchádzajúce zatknutie, medializácia), účasť na zhromaždeniach a manifestáciách. Z výpovede sťažovateľa, zasadenej do kontextu správ o krajine pôvodu, sa však kasačný súd stotožnil so záverom žalovaného, a to že sťažovateľ nespadá do profilu podporovateľov hnutia IPOB. Z výpovede sťažovateľa je zrejmé, že má len veľmi obmedzené informácie o činnosti hnutia, vrátane aktivít jeho rodičov v rámci hnutia, nevedel odpovedať kde sa jeho členovia stretávali, nepoznal mená iných členov. Informácie o útoku mal len sprostredkovane od svojho strýka, pretože ako uviedol sám sťažovateľ on študoval a o činnosť hnutia sa nezaujímal. Ďalej vysvetlil, že IPOB nie je politická strana a nebol jej členom a opakovane uviedol, že nebol nijako zaangažovaný. Z uvedeného rezultuje záver, že v prípade sťažovateľa neexistuje odôvodnený predpoklad, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený takej miere rizika, ktorá by zakladala opodstatnenosť obáv z prenasledovania z dôvodu prisudzovaného politického presvedčenia.

38. Pre kasačný súd nie je bez právneho významu skutočnosť, že sa sťažovateľ v krajine pôvodu zdržiaval po smrti rodičov ešte rok bez toho, aby čelil nejakej forme prenasledovania. Na Ukrajinu odišiel za účelom štúdia, dva mesiace po obdržaní víz, a počas svojho pobytu tam nepožiadala o žiadnu formu medzinárodnej ochrany. V Nigérii ostali žiť ešte jeho dvaja bratia, ktorí sú podľa jeho vyjadrenia v poriadku. Z uvedeného pre kasačný súd vyplýva, že riziko prenasledovania mu nehrozí ani pre prisudzované politické presvedčenie, ktoré by si pôvodca prenasledovania odvodil od aktívneho členstva jeho rodičov v hnutí.

39. Kasačný súd ďalej uvádza, že sťažovateľ nevyvrátil ani záver žalovaného, že v jeho prípade neboli splnené podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany, pretože z jeho individuálnych okolností nič nenasvedčuje, t.j. nie sú vážne dôvody domnievať sa, že by v prípade návratu do krajiny pôvodu bol vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia podľa § 2 písm. f) zákona o azyle. Žalovaný sa možnosťou poskytnutia doplnkovej ochrany dôsledne zaoberal a v preskúmanom rozhodnutí riadne zdôvodnil svoj záver o tom, že neboli splnené ani predpoklady pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

40. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že sťažovateľa osobne na pojednávanie nepredvolal a nezabezpečil účasť tlmočníka na pojednávaní, má kasačný súd zo súdneho spisu za preukázané, že sťažovateľ podal správnu žalobu ešte bez právneho zastúpenia vo svojom vlastnom mene podľa § 49 ods. 2 písm. b) S.s.p, v ktorej žiadal o nariadenie ústneho pojednávania a upovedomenie o termíne pojednávania v anglickom jazyku, ako aj zabezpečenie účasti tlmočníka na pojednávaní z dôvodu, že slovenskému jazyku nerozumie. Následne sa sťažovateľ v konaní nechal právne zastúpiť Slovenskou humanitnou radou. O termíne pojednávania bol upovedomený iba právny zástupca sťažovateľa, tak ako ustanovuje § 73 ods. 1 S.s.p. Splnomocnený zástupca sťažovateľa v emailovej komunikácii súd informoval, že sa termínu súdneho pojednávania zúčastní aj sťažovateľ osobne. Z uvedeného vyplýva, že o termíne

pojednávania sťažovateľ mal informáciu, napriek tomu sa súdneho pojednávania nezúčastnil, čo vyplýva zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 19.12.2022, na ktorom bol prítomný len splnomocnený zástupca sťažovateľa. Z dôvodu, že sťažovateľ sa ústneho pojednávania jeho veci osobne nezúčastnil, nie je možné priznať tejto námietke o porušení práva na spravodlivý proces úspech z dôvodu, že k samotnému porušeniu práva sťažovateľa v tejto súvislosti nemohlo ani len dôjsť. Práve z uvedeného dôvodu nie je možné v prejednávacom prípade aplikovať závery kasačného súdu vyslovené v rozsudku ISak/15/2022 z 21.11.2022, na ktoré poukazoval sťažovateľ.

41. Najvyšší správny súd SR po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho posúdenia krajského súdu a porušení práva na spravodlivý proces neboli dôvodné a nespochybnili vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

42. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší správny súd SR tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

43. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.